

ÉRTESÍTŐ

A 25 éves

Budapesti Városvédő Egyesület lapja



2008. november

XXVI. Évfolyam, 9. szám

Köszöntöm az Olvasót! A Budapesti Városvédő Egyesület ez évi tematikus hónapjai keretében az október az ÉPÍTÉSZEZET hónapja volt. Az építészeti rendezvények, séták mellett októberben ünnepeltük a Budapesti Városvédő Egyesület megalakulásának negyedszázados évfordulóját, és nyílt meg az év végéig nyitva tartó jubileumi kiállításunk a Budapesti Történeti Múzeumban. Minden Tagtársunkat és Érdeklődőt szeretettel várunk! Ebben az időszakban tudtuk meg, hogy a Prima Primiissima-Díj Kuratóriuma a Budapesti Városvédő Egyesületet a „magyar oktatás és köznevelés” kategóriában primának jelölte. A szavazás elkezdődött, és december elsejéig támogathatjuk a jelölteket. November a SZOCIOLÓGIA hónapja, ezért november elején városi szociofotó kiállítást rendezünk, a hónap végén pedig őszi színekkel búcsúzunk az évtől: képzőművészeti körünk legjobbjai állítanak ki a Podmaniczky tereben.

Honlapunkon részletesebb információkat találunk, lelkes tagjainktól pedig továbbra is várjuk az értékes beszámolókat, meghívókat november 20-ig bezárólag a januári tervezett programokkal együtt.

Tétényi Éva

Elindult a Prima Primiissima Díj közönség szavazása

A Budapesti Városvédő Egyesületet a „Magyar oktatás és köznevelés kategóriában” Primának jelölték. A december 5-i díjátadó ünnepségig lehetőség van a közönségdíj odaítélésénél a szavazásra október 9-től december 1. 12. 00 óráig telefonon és SMS-ben is a **70/70 77 004/1** számon. Az internetes szavazásról és a részletekről a www.primaprimiissima.hu honlapról tájékozódhatunk.

FEHÉR RÓZSA DÍJ

A Fehér Rózsa-Díjat a Kultúraközvetítők Társasága hozta létre 1995-ben. A Társaság 1990-ben jött létre 22 taggal; alapítói művészek, könyvtárosok, levéltárosok, színikritikusok voltak. A Társaság jelképét ábrázoló „Fehér Rózsa díj” átadása a Társaság életének ünnepélyes eseménye minden esztendőben. 1995-től évente 4 díjat adnak át ekkor: két magánszemély, egy csoport és egy szponzor szerepelhet a díjazottak között. A Társaság közgyűlése – több javaslat alapján – titkos szavazással ítéli oda a díjakat. A kultúra „aprómunkásaira”, az egészen kicsi településeken dolgozó népművelőkre, s egyéb kulturális tevékenységet végzőkre is odafigyelnek. Fontos alapelvük, hogy a művelődést-közvetítő szerep nem szakmához vagy intézményhez kötődik, hanem egyedül az elhivatottsághoz. A Fehér Rózsa Díj igazi civil díj, amelynek értékét a Társaság által szabott magas mérce mellett a korábbi díjazottak tiszteletre méltó köre is meghatározza

A Budapesti Városvédő Egyesület nevében *Vitkay Katalin* vette át az idei FEHÉR RÓZSA díjat október 18-án az elmúlt negyedévszázados munka elismeréseként.

Gratulálunk minden Tagtársunknak, akik hozzájárultak sikerünkhöz!

MEGHÍVÓK, KIÁLLÍTÁSOK

A Budapesti Városvédő Egyesület tisztelettel meghívja Önt és Barátait 2008. november 7-én (pénteken) **17 órára** *Nyíri Zsolt „Fakuló viszony – városi fotográfiák 2006-08 Budapest”* című kiállításának megnyitójára az egyesület Podmaniczky termébe.

A kiállítást megnyitja: Kovácsy Tibor, újságíró; látogatható: nov. 20-ig, H-Cs:10-16 óráig, P:10-13 óráig.

Képzőművészet a Podmaniczky teremben

Hagyományainkhoz híven idén is bemutatjuk a Szőnyi István nevét viselő képzőművészeti körünk ez évi alkotásainak legjavát. Várjuk az érdeklődőket **november 25-én** (kedden) **17 órakor** egyesületünk Podmaniczky termébe! Látogatható: december 22-ig, H-Cs:10-16 óráig, P:10-13 óráig.

25 éves a Budapesti Városvédő Egyesület – kiállítás a Budai Várban

December 31-ig látogatható az egyesület első 25 évét bemutató kiállításunk a Budapesti Történeti Múzeumban. Az elmúlt éveket bemutató tablók mellett tárgyi emlékekkel, „korabeli sarokkal” várjuk az érdeklődőket. Aki magára ölti Athéné jelmezét és a képet elküldi egyesületünknek postán (1380 Budapest, Pf. 1185) vagy e-mailben (budapesti@varosvedo.hu), részt vehet Athéné Szépségversenyünkön, amin *Aranylándzsa* díjat kaphat. **A kiállítás megtekintése a múzeumba váltott jeggyel lehetséges.** Látogatható: kedd kivételével év égéig minden nap 10-16 óráig.

FALUFEJLESZTÉSI TÁRSASÁG – CSÜTÖRTÖKI ISKOLA – FALUSZEMINÁRIUMA
a Magyar Építőművészek Szövetsége Székházában (IX. ker., Ötpacsirta u. 2.) **17 órától**

2008. november 13.**Molnár V. József** néplélekrajz kutató**HÁZÉPÍTÉS A RÉGISÉGBEN**

Világunk ünneptelenné üresedett. Egyformaságot, lélektelen, élettelen gépzörgést, szakadt eget, bemocskolt levegőt, földet és vizet adnak át egymásnak a nemzedékek. Szétmorzsolódott a család, a nemzetség, nincs immár nemzet és nép, csupán szükségszatuzta tömeg; dirib-darab, egymásra hányt kocka a kerek idő. A technokrata civilizáció bűvöletében és csömörében Európa egyre tikkad; s a lélek szomját oltani ezernyi kábítószertől folyamodik; és egyre kétségbeesettebben kapkod visszafelé: öregapám add a kezed, s mesélj valamit a voltról.

Erzsébet Napok – 2008

E hónapban felpozsdujl Pesterzsébet egyébként is gazdag kulturális élete, az **Erzsébet Napok 2008** (2008. november 2 – december 3.) kulturális rendezvénysorozatnak köszönhetően. Részletes programért látogassanak el a <http://www.fesztivalkalauz.hu/index.php?option/naptar/task/details/faz/10911> internetes oldalra vagy érdeklődjének a Csili Művelődési Központ telefonszámán 061/283-0230!

Alábbiakban a **Gaal Imre Galéria** (XX. kerület, Kossuth L. u. 39.) ünnepi programjaiból adunk egy kis ízelítőt:

- | | |
|----------------------------|---|
| Nov. 5. - 2009. jan. 24.: | Pesterzsébeti portrék – helytörténeti kiállítás, az Erzsébet Napok ünnepélyes megnyitása (megnyitó: 17 órakor) |
| Nov. 12.: | Művészeti Szalon, Neményi Lili halálának 20. évfordulójának alkalmából (16 órakor) |
| Nov. 25. - 2009. jan. 11.: | Faltisz Alexandra grafikusművész kiállítása, Mese szalon (megnyitó: 18 órakor) |
| Nov. 27. - 2009. jan. 11.: | Biblia éve kiállítás, Művészeti Szalon (megnyitó: 17 órakor) |

KÖNYVAKCIÓ!!!

Az Építészet Hónapja alkalmából rendkívüli 1-et fizet 2-t kap könyvakciót hirdettünk: az „Adalékok a Külső-Terézváros történetéhez” és az „Adalékok a Népköztársaság útja történetéhez” (mai Andrassy út) című kötetek egy csomagban, 1500,- Ft-os áron kaphatók, melyhez november hónapban további kiadványok csatlakoznak: a temetőterképeket 100, míg a Budavári zsinagógáról szóló kiadványunkat 1000 Ft-ért vásárolhatják meg.

Közlemények

Az elmúlt időszakban tapasztalhatták, hogy e-mail címünk technikai okokból átmenetileg nem működött. A zavarért és az okozott kellemetlenségekért elnézésüket kérjük, a hiba javításra került. Ezentúl ismét várjuk észrevételeiket, hozzászólásait a budapesti@varosvedo.hu címre éppúgy, mint az info@varosvedo.hu vagy a budapestivarosvedo@gmail.com címekre.

BVE Titkárság

Kedves Tagtársaink!

Köszönetet mondunk mindenkinek, aki adója 1%-át a Budapesti Városvédő Egyesületnek ajánlotta fel. Az egyesület az előző évi 1.120.120,- Forintot helytörténeti kiadványok előkészítésére használta fel. A városvédők továbbra is a kulturális örökség és a környezet védelme érdekében tevékenykednek.

Köszönjük az idej felajánlásokat, melynek összege 1.206.649,- Ft.

PROGRAMAJÁNLÓ

November 12-én (szerda) 17 órakor

„Észak-Erdély – Moldvai kolostorok”

címmel tart úti beszámolót **István Ági** az egyesület vetítőtermében.

November 20-án (csütörtök) 17 órakor

„Római II – Aquileia és a veronai bazilikák”

címmel tart vetített képes előadást **dr. Kálmán Alajos**
az egyesület vetítőtermében.

A „Zenés barangolások a világban” előadássorozat következő előadását

2008. november 19-én (szerdán) 15 órakor

Kiss Imre Károly tartja a Józsefvárosi Galériában (József krt. 70.) **„Európa törpeállamai”** címmel.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

BVE - Budapestért Veleld Együtt! – BVE

„ A magányos ember semmi, csak az egyesületeknek van hosszú életük és igazi súlyuk.”

Gróf Széchenyi István

A keddi klubnapokon a BVE földszintjén 15 és 16 óra között mindenkit szeretettel várunk!

Ezeken a napokon különböző programokat rendezünk, és lehetőséget teremtünk az ismerkedésre.

CSOPORTÜLÉSEK-PROGRAMOK

Az egyesületi programok nyilvánosak és a belépés díjtalan!

- Fotós csoport:** minden hónap **első keddjén 16 órától**
- Közlekedési csoport:** **minden szerdán 17 órától**
- Panteon csoport:** minden hónap **második szerdáján 16.30 -tól**
- Templomtörténeti csoport:** Legközelebbi összejövetelüket **november 26-án** (szerdán) **16.30 órakor** tartják az egyesület Nagytárgyalójában.
- Környezetvédelmi csoport:** **november 11-én** (kedden) **16 órakor** találkoznak az egyesületben; e havi témájuk: **A környezettudatos vásárló**
- Jeles napok: **november 8.** A városok világnapja,
november 27. Nemzetközi "ne vásárolj semmit" nap.
- Várostörténeti csoport:** legközelebbi összejövetelüket **december 2-án** (kedden) **17 órakor** tartják, ahol *Román János*, a Grassalkovich Kör elnökének előadását hallhatják **Ismerkedés a XXIII. kerülettel** címmel.
- Csendvédelmi Bizottság:** Következő ülését **november 12-én** (szerdán) **16-18 óráig** tartja az egyesület székhelyén. Témái: az Egészségügyi Minisztérium megkeresésének előkészítése, valamint a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium korábbi haladékJavaslatának részletezése.
- Közlekedési Munkacsoport:** **november 19-én** (szerdán) **17 órakor** a **budapesti trolibuszok 75 éves történetéről** tart előadást *dr. Bodrogi Bence* egyetemi adjunktus. Az előadó térképeken és vetítéssel mutatja be az elmúlt háromnegyed évszázad eseményeit, gazdasági értékelését és a várható jövőt.
- Szónyi István Képzőművészeti Kör:** **minden hétfőn 15 és 18 óra** között tartja foglalkozásait a BVE pincszintjén lévő teremben, és szívesen fogadja a festészet és rajz iránt érdeklődőket. Vezető tanár: *Ferenczi Tiborné* festőművész, művészettörténész
- I. kerületi városvédő csoport:** következő csoportülésüket **november 12-én** (szerdán) **15 órakor** tartják a Budavári Önkormányzat Művelődési Házában (**I. kerület, Bem rakpart 6.**). **Kérjük, olvassák el a csoport közleményét a tagtársaink írják rovatban!**
- Belváros-Lipótvárosi Helytörténeti Kör:** **november 3-án** (hétfőn) **18 órakor** „**Lipótváros megálmodói: József nádor és Alexandra Pavlovna**” címmel tart előadást *Seremetyeff-Papp János* a Szent Erzsébet Kör klubjában. (**V. ker., Arany J. u. 19.**) Belváros-Lipótvárosban idén novemberben is megrendezésre kerül a már hagyománnyá vált **Lipót Napok**, melynek keretében nyílik a csoport – reneszánsz emlékévhöz is kapcsolódó – „**Kerülettörténet reneszánsz kódexlapokon**” című kiállítása **november 14-én** (pénteken) **13 órakor** az V. kerületi Okmányirodában (**1051 Budapest, Erzsébet tér 2-3.**). A kiállítást megnyitja: *Wohlmuth István*, a Kulturális Bizottság alelnöke; a tablókat bemutatja: *dr. Holló Szilvia Andrea*, történész.
- Terézvárosi csoport:** folytatják „**Szecesszió a Terézvárosban**” című előadássorozatot, ezúttal **november 24-én** (hétfőn) **17 órakor** **Vidor Emil munkásságával** ismerkedhetnek meg az érdeklődők.
- Erzsébetvárosi Helytörténeti Klub:** **november 18-án** (kedden) **14 órakor** A „**Budapesti neoreneszánsz építészet**” című kiállítást tekintik meg *dr. Horváth Péterné* vezetésével. A kiállítás helye: Fővárosi Levéltár (**Bp. XIII. kerület, Teve utca 3-5.**)
- Józsefvárosi csoport:** Kérjük, hogy a csoport programjaiért figyelje egyesületünk honlapját! www.varosvedo.hu
- Kőbányai csoport:** Legközelebbi összejövetelét **november 20-án** (csütörtökön) **17 és 19 óra között** tartja a Kőbányai Helytörténeti Gyűjtemény épületében (**X. ker. Budapest, Halom u. 37/b.**) Minden érdeklődőt szeretettel várunk „**Megemlékezés nemzeti évfordulóinkról**” című felolvasásunkra! Ugyanitt a helytörténeti kiállítás megtekinthető: hétfő, kedd, szerda, péntek 10-14 óráig, csütörtök 14-18 óráig.
- XIII. kerületi Városvédő Csoport:** **november 18-án** (kedden) **10 órakor** „**A Margitsziget története I.**” című előadásra várják szeretettel az érdeklődőket. Előadó: *Németh Marietta*, helytörténész, szakmai Konzulens: *Arató György*, a XIII. kerület főépítésze. Az előadás helye az Angyalföldért Egyesület (**XIII. ker., Váci út 50.**)

Rákospalotai munkacsoport: Kapcsolódva a BVE október 21. programjához, "Fenntarthatóság az építészetben" (Előadó: *Tétényi Éva*, BVE Központ) a Bp. XV. kerületi MÁV Telep Baráti Köre Közhasznú Egyesület **városrész-néző sétát szervez a MÁV Telepen.**

Találkoznak: Budapest, XV. kerület Református Templom bejárata előtt (**XV. kerület, Széchenyi út 20.**) **november 16-án** (vasárnap) **15 órakor**. A séta ideje kb. egy óra, ezt követően rövid videóanyagot tekintenek meg és kötetlen beszélgetést folytatnak a MÁV Telepi Jézus Szíve Katolikus Templom Közösségi Házában.

Pesterzsébeti Városvédő Csoport: **november 8-án** (szombaton) **11 órakor** az Evangélikus Közösségi Házban (**Pesterzsébet Ady Endre u. 89.**) ünnepélyes könyvbemutatót tartanak **a XX. kerületi templomok történetéről** szóló frissen megjelent könyvről.

Promontor – Tétény munkacsoport: **november 17-én** (hétfő) **17 órakor** tartják soron következő havi összejövetelünket a Klauzál Gábor Művelődési Házban (**XXII. Nagytétényi út 31-33.**), melynek keretében

„A nagyok árnyékában – kis pezsgőgyárok a XX. század első felében Budafokon.” címmel, Garbóci László tart előadást. A rendezvényre minden érdeklődőt várnak!

Soroksári Grassalkovich Kör: **november 13-án** (csütörtökön) **17 órakor** tartja következő összejövetelét a Közösségi Házban (**Bp. XXIII. kerület, Grassalkovich út 154.**)

Rákoshegyi Bartók Zeneház (XVII. kerület, Budapest - Rákoshegy, Hunyadi u. 50.)

Programjaik olvashatók a www.bartokzenehaz.hu honlapon!

TAGTÁRSAINK ÍRJÁK

Tisztelt I. kerületi Városvédők!

Örömmel értesítjük Önöket, hogy munkánk megkönnyítése érdekében a jövőben a Budavári Önkormányzat **MŰVELŐDÉSI HÁZÁBAN a Bem rakpart 6. szám** alatt fogjuk tartani a csoportüléseinket, ahol a következő időszakra tervezett programjainkat, javaslatokat, érdekvédő munkánkat fogjuk megbeszélni. A találkozóink helyszíne közelebb került a mindennapi életünkhöz, lakóhelyünkhöz, munkahelyünkhöz, ezért bízunk abban, hogy emiatt többen tudnak aktívan részt venni a munkában. Következő csoportüléseink:

November 12-én (szerda) és december 10-én (szerda) délután 15 órától lesz.

Témánk a 2009. évre tervezett programjaink megbeszélése. Javaslatokat a helyszínen, vagy david.klara@chello.hu e-mail címre kérünk.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Dávid Klára, csoportvezető

Szenzációs leletre találtak a városvédők – az 1940-es évek „Talmácsija” pesterzsébeti volt!

Maróti József városvédő tagunknak országos hírű motorkerékpár magángyűjteménye van, amely a Nagykőrösi út 91. szám alatt található. Hobbija a régi magyar motorkerékpárok gyűjtése. Házában több mint 100 darab található! Ebből – helyszűke miatt – jelenleg csupán 50 darab látható a kiállítótermében. Az egyébként üzemképes motorkerékpárok jelentős része veterán minősítéssel a Nemzeti Kulturális Örökség része. Gyűjteményében több olyan darab is található, mely típusát tekintve egyedüli fennmaradt példány a világon, így tudománytörténeti jelentősége felbecsülhetetlen.

Hihetetlen, de igaz, hogy *Maróti József* gyűjteményében van egy pesterzsébeti motorversenyző 100 cm³-es MÁTRA motorja, mellyel 1940-ben világvversenyt nyert, aki nam más, mint *Vágai István*, Pesterzsébet lakosa. Sírja az Erzsébeti Temetőben található. *Vágai István* korabeli fényképe mellett motorjának képét is láthatjuk, tisztelegve ezzel a pesterzsébeti világbajnok előtt. Még *Ráday Mihály* „Unokáink sem fogják látni” című televíziós műsorában is bemutatta *Maróti József* országos hírű gyűjteményét. Büszkéek vagyunk elődeinkre, amit az utókornak is szeretnénk továbbadni.

Városvédő csoportunk nevében augusztus közepén levelet írtam Szabados Ákos polgármester úrnak: jó, ha kerületünk vezetősége tudja, hogy motorkerékpárból országos hírű magángyűjteménye van kerületünk egyik lakosának. Azt gondolom, kerületünk irigylésre méltó helyzetben van. A 100 darabos gyűjtemény állandó kiállításához kértem polgármester úr segítségét.

Árki Sándorné, csoportvezető

Állítsuk meg Belső-Budapest pusztítását!

A Podmaniczky Páholy kiáltványa

Budapest egyik legfőbb értéke az előző századfordulón épült belső várostest. Ez adja a főváros egyedi s büszkén vállalható szép építészeti arcvonásait. Az eklektika, a historizmus meghatározta különleges városkép, épített örökségünknek e gazdag szövete számos helyen fölfeslett, erodálódik, továbbra is pusztul – és egyre inkább pusztítják.

Mindnyájunk felelőssége, hogy a rombolás folyamatát megállítsuk. Felelőssége a főváros közönségének is, de sokkal inkább számonkérhető az önkormányzati testületek képviselőin, a jogalkotókon, a város ügyeiben eljáró tisztségviselőkön, a beruházókon, a tervezőkön és építészekén, akiknek a döntései a jövő nemzedékek kulturált környezetét alakíthatják. Vagy éppen ellenkezőleg: megsemmisítik az esélyt értékeink megmaradására. Ez az épített képlet, közös örökségünk, elegendően rugalmas, hogy fejlesztési szándékokat befogadjon. De minden új elemét úgy kell megalkotni, hogy az a meglévők szerves része legyen, fogaskereknek módjára kapcsolódják össze régi és új. A történelmi városmag ne legyen terepe stíluskísérleteknek! Még kevésbé átgondolatlan presztízsberuházásoknak, vagy az elvtelen haszonszerzés megtestesüléseinek, olyan törekvéseknek, melyek a következményeket figyelmen kívül hagyva kárt okoznak másoknak, a negyed polgárainak. Budapest jövőjének esélyeit – történelmileg kialakult és vonzó arculatát, habitusát – erősen rontja a teherbíróképességét többszörösen meghaladó gépjárműközlekedés is.

A belső városrészekben radikálisan vissza kell szorítani az autóforgalmat, egyúttal előnyt adva a tömegközlekedésnek, szabad utat a gyalogosoknak, kerekezőknek. Hibákat „helyrehozni” képtelenség! El kell kerülni, meg kell akadályozni, hogy bekövetkezzenek. Ehhez a civil világ közvetlen beavatkozása, hatása kevés. De fordulhat azokhoz, akik e városért esküdtek föl szakmájuk etikájára, a közösség szolgálatára. Kitarásával kikövetelheti, hogy a hivatásuk szerint dolgozó szakemberek, alkotók, vállalkozások és választott képviselők, a városvezetők ne halogassák tovább a döntést, hanem az értékek megőrzésére összpontosítva állítsák fenntartható pályára a történelmi városmagot. A jövőben a helyreállítás, a felújítás és a régi házak életkörülményeit javító rehabilitáció kell hogy legyen a fejlesztői és tulajdonosi tevékenység meghatározó terepe a belső kerületekben, önkormányzati segítséggel és erőszakolt lakosságcsere nélkül. Növelni kell a fényt, a levegőt és a növényzet jelenlétét az udvarok kitágításával és a közterületeken is. Ne csak az autók számára legyen kötelezően biztosítandó a parkoló, hanem a gyerekeknek a játszóhely is! Értékes épített örökségünk csak akkor tud megmaradni, ha korszerűsíteni tudjuk az életkörülményeket. Budapest rehabilitációs megújulása érdekében haladéktalanul ki kell dolgozni és életbe kell léptetni egy olyan ösztönző- és szabályozási rendszert, amely beindítja az értékek megőrzését, a történelmi beépítés jövőjét szolgáló programot!

A Podmaniczky Páholy felszólítja a város épített örökségének sorsáért felelős tényezőket, hogy a mai és a jövő polgárok érdekét legjobban szolgáló döntésekkel készítsék elő Belső-Budapest megőrző megújítását, és ehhez vegyék igénybe a civil és a szakmai szervezetek hozzájárulását mind az értékek feltárásában, mind pedig megőrzésükben. Budapest a békés mindennapokat szolgáló, a maga értékeit és rangját megtartani képes főváros kell hogy maradjon, nem áldozhatjuk fel. Senki se rabolhassa meg saját, rövid távú érdekeiért közös jövőnket!

A Podmaniczky Páholy alapításának első évfordulóján, 2008. október 19-én.

A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS **Sokat hallunk erről mostanában – de mit is jelent ?**

A Fenntartható Fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket. A fenntartható fejlődés a folyamatos szociális jólét elérése, anélkül, hogy az ökológiai eltartó-képességet meghaladó módon növekednénk. A fenntarthatóság kifejezés nem az időre, hanem a fejlődés módjára vonatkozik.

1983-ban az ENSZ Közgyűlés határozata alapján megkezdte munkáját az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága, melyet *Gro Brundtland*, norvég miniszterelnöknő vezetett. A 22 tagú bizottságnak tagja volt *Láng István* akadémikusunk is. 1987-ben megjelent a „**Brundtland-jelentés**”, amely a gazdasági növekedés olyan új korszakának lehetőségét vázolta fel, amely a fenntartható fejlődés globális megvalósítására épít, megőrzi a természeti erőforrásokat, és egyben ez megoldás lehetne a fejlődő országok nagy részében elhatalmasodó szegénység leküzdésére is.

1992-ben Rio de Janeiro-ban kiadott nyilatkozat 27 pontban fogalmazza meg azokat az alapelveket és szándékokat, amelyek a globális fenntarthatóságot elősegítik. A Föld eltartó-képessége véges, a meg nem újuló erőforrások belátható időn belül elfogynak, a mezőgazdasági művelés alá vonható területek sem bővíthetők jelentősen. A természet megújuló-képességét jelentősen befolyásolják a termelési technológiák és az egyre nagyobb környezetszennyezés. A Római Klub jelentése tudatosítja a veszélyeket és felhívja figyelmünket a növekedés határait: a környezeti problémákkal való érdemi foglalkozás nem halogatható!

A természet megóvása létfeltételünk! A fenntartható fejlődés három alappilléren nyugszik: a szociális, a gazdasági, és a környezeti pillérek és mindhárom együttesen, kölcsönhatásaik figyelembevételével mérlegelni kell a különböző fejlesztési stratégiák, programok kidolgozása során, ill. a konkrét intézkedésekben, cselekvésekben.

Íme egy kis kuriózum, mely bizonyítja, hogy a „mindenáron” való fejlődés milyen kárt okozhat.

Krieger Sámuel mérnök az 1770-es évek végén készített terveiben a Balaton hullámzó vize helyett dús búzamezőkről álmodott. A magánszorgalomból megtervezett lecsapolás három ütemben történt volna, amelynek eredményeként végül: 129.738 hold termőterületet lehetett volna kinyerni összesen 494.301 forint ráfordítással, ez évi 5.424.200 forint becsült hasznot hozott volna. Jó üzlet! – mondták az érintett vármegyék, megszavazva az elképzelést, mely még Mária Terézia tetszését is elnyerte. Egyedül a pénzhiánynak köszönhető, hogy megmaradt a Balaton. El tudná Ön képzelni a mai Magyarországot a tó nélkül?

Kérdésével, véleményével forduljon hozzám bizalommal a vandor.eva@t-online.hu e-mail címen.

Vándor Éva, csoportvezető

Budai hírcsokor

Ideiglenes jelleggel többször átalakul Buda villamos-közlekedése, miután a budai szennyvíz-főgyűjtőcsatorna építése miatt a Döbrentei tér és a Batthyány tér között várhatóan november 5-től kb. 6 hónap időtartamra vágányzár lép életbe. A pótlóbuszok a Gellért tér és a Batthyány tér között járnak majd. Bonyolítja a helyzetet, hogy a Móricz Zsigmond körtéren is végleges helyére teszik a vágányokat, ezért ott is korlátozzák a villamosközlekedést (nov.11-30-ig). Viszont a Szabadság hídon december 7 és 20. között valamelyik napon megindul a villamosközlekedés. A jelenlegi tervek szerint, ekkor a 47-es és 49-es villamosok újból az eredeti útvonalukon járnak, de rövidebb szerelvényekkel, a 18-as a mostani útvonalán, az 56-os a Móricz Zs. Körtér – Villányi út – Moszkva tér – Hűvösvölgy útvonalon, a 41-es Kamaraerdő – Krisztina körút – Moszkva tér között, míg a 19-es a rakpart megnyitásáig, tehát várhatóan jövő áprilisig nem közlekedik.

A Munkás Testedző Egyesület 100 éve alakult meg. A több szakosztállal rendelkező sportegyesület számos élsportolót nevelt ki. Igen jelentős volt a turista szakosztálya is, amely 1926-ban építette fel – igen szűkös anyagi forrásokból – a közismert de, azóta már sajnos elpusztított Nagyszénási turistaházat.

Szintén száz éve alakult meg a Magyar Sí Club, amely elsősorban a sportszerű síelést karolta fel. Ugyanakkor már a XX. század elején kezdeményezte a fővárosnál, hogy az a Normafa és az Anna kápolna térségében biztosítsák a nagyközönség számára a síelési lehetőséget.

Dr. Pápa Miklós turista-szakíró emléktábláját a budai Remete-szurdok-völgyben megtisztították a Budapesti Természetbarát Sportszövetség turistái.

A XII. kerület oktatás- és iskolatörténeti kiállítása novemberben nyílik meg a Hegyvidék Helytörténeti Gyűjteményben. Megtekinthető ingyenesen kedd, csütörtök és péntek: 10 -18 óráig, a XII. ker. Beethoven utca 1/b számú villában.

Megrongáltak több turistajelzést, de a létesítésben is résztvevő Olajipari Természetbarát Sportegyesület lelkes turistái társadalmi munkában már ki is javították. A Látóhegy – Kecse-hegy környéki zöld körjáratú útvonal több jelzését egyszerűen kivágták a helyükből, ezzel súlyos sérüléseket okoztak a fákban is. A Csillebérc – Frank-hegy térségi sárga körjáratú jeleket „csak” festékkel mázolták le, nehézséget okozva a kirándulóknak a tájékozódásban.

Kertész István

Jeles évfordulók

Száz éve hunyt el Falk Miksa (1828. okt. 7. Bp. - 1908. szept. 10.)

Publicista és politikus. 1861-től tagja volt az MTA-nak. Már igen fiatalon, 15 évesen írt az akkori lapokba (Der Spiegel és Der Unger). 1847-ben a pesti egyetemen bölcsészdoktori diplomát szerzett. Ettől kezdve az abszolutizmus idején, 1867-ig Bécsben a Wanderer lapnál dolgozott, közben 1858-60-ig a Pesti Napló állandó bécsi levelezője volt. Széchenyi Istvánt gyakran látogatta Döblingben. 1866-ban ő tanította Erzsébet királynét magyar nyelvre. A kiegyezés után, 1867-től pedig a Pester Lloyd főszerkesztője lett. Az újságírói szakma első hazai művelőjének tartják, aki a korabeli lapokban rendszeresen tudósított a bécsi és pesti olvasóknak az országban zajló társadalmi és kulturális eseményekről. Főbb munkái: Széchenyi István gróf kora (1868), Erzsébet királynéről (1868), Kor- és jellemképek (1902). Nevét az V. kerületben 1910-től utca viselte, többszöri névcseré után ma újra. Dédunokája a híres színész, Peter Falk (Columbo hadnagy).

Jung József építőmester 200 éve halt meg. (1734. Iglau - 1808. Pest)

1763-ban érkezett Brünnből és nyert Pesten polgárjogot (1773). Grassalkovich Andrásnál, mint vállalkozó építőmester kezdi meg tevékenységét, és hatvani kastélyuk befejezését végezte el. Ezután a Podmaniczky család kastélyát, Aszódon oldalszárnyakkal bővítette. II. József (1780-90) uralkodása alatt adták ki a pesti építés rendeleti szabályzatot, mely először írta elő, hogy csak jogosult építőmesterrel szabad építtetni. Vidéken is több templomot épített. Ilyen a sziráki evangélikus templom (1782-88), a Teleki sírbolt, a gombai református templom (1774-76), a jászberényi (1774-82), és a kunszentmártoni római katolikus templom (1794-801). Ő végezte a szügyi megyeháza átépítését (1777) is. Mezőhegyesen, az 1785-ben alapított katonai ménésintézet, arányaiban is gyönyörű épületeinek egy része (1789-95-ig dolgozott itt) szintén az ő munkáját dicséri. (1796-1810-ig Hild János folytatta az ottani építkezéseket.) A Rákóczi úton a Rókus kórház kápolnája melletti szegényház (alapkötétele 1781) és kórház terveit ingyen készítette el. 1798-ban nagy ünnepek között nyitották meg az épületeket. Az ő időszakában a klasszicizáló későbarokk, a copfstílus volt irányadó. Fia, József is építőmester lett, aki a XIX. sz. első felében tevékenykedett. Jung Józsefről, ma már alig hallani, ezért kerestem meg munkásságának emlékeit, hogy méltón emlékezzünk meg a 200 éve elhunyt egykori kiváló építőmesterünkről.

Összeállította: dr. Horváth Péterné

Sírfelújítás – 2007

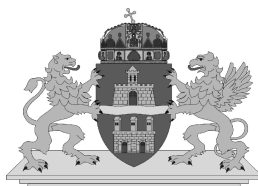
Egy zuglói alapító tagunk többszöri kérésére és utánajárására 2007. Halottak Napjára elkészült *Prof. Dr. Szabó József*, (Kalocsa, 1822. – Budapest, 1894.): bányamérnök, geológus, mineralógus, egyetemi tanár, az MTA tagja sírjának rendbehozatala. A sírt a Magyar Allami Földtani Intézet kezdeményezésére 1968-ban védetté nyilvánították, majd – egy 2001-es kérés nyomán – 2004-ben a Nemzeti Kegyeleti Bizottság a védettséget megújította. Aki szeretné leróni a *legnagyobb magyar geológus* iránti tiszteletét, a Fiumei úti sírkertben a 48/1-3-35-ös sírnál teheti meg.

UTAZÁSI AJÁNLATOK

Neoline Utazási Iroda „Kalandozás”	1088 Budapest, Szentkirályi u. 5.	Eng.sz.: U-714/2006.
Tel.: 318-8064, fax: 317-1056,	e-mail: kalandozas@t-online.hu	www.kalandozastravel.hu

November

9.	Budapest felfedezése – Századfordulós építészet a belvárosban	200,- Ft
15.	Egy nap Budafokon – Törley Pezsgőgyár és Borpalackozó	1500,- Ft
22.	Advent Bécsben	4990,- Ft
23.	Budapest felfedezése – Gellérthegy séta	300,- Ft
26.	Budapest felfedezése – Magyar Nemzeti Múzeum	1800,- Ft



Az Értesítő kiadását a Fővárosi Önkormányzat támogatja.

A BVE havonta 2000 példányban megjelenő bulletinje

Telefon, fax: 321-1696 OTP 11705008-20092737-00000000 Adószám: 19729224-1-41
 e-mail: budapestivarosvedo@gmail.com honlap: www.varosvedo.hu 1053 Budapest, Kossuth L. u. 14-16.
 Szerkesztői munka: Hegedűs Attila András A kiadásért felelős: Tétényi Éva